



دانشگاه بوعلی سینا

دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی

گروه اقتصاد

## شیوه نامه دوره کارشناسی ارشد اقتصاد دانشگاه بوعلی سینا

### مقدمه

هدف از تدوین آیین نامه دوره های کارشناسی ارشد، تقویت و توسعه دوره های تحصیلات تکمیلی، تنوع بخشی به شیوه های نوین ارائه آموزش، پاسخگویی مناسب به افزایش تقاضا برای ورود به دوره های تحصیلات تکمیلی، و ارتقای سطح کیفی و کمی این دوره هاست.

راهنمای زیر بر اساس آئین نامه آموزشی دوره های کارشناسی ارشد مصوب مورخ 1387/10/17 شورای عالی برنامه ریزیوزارت علوم و در چهارچوب آیین نامه آموزشی دانشگاه بوعلی سینا، برای اطلاع دانشجویان کارشناسی ارشد رشته اقتصاد تدوین شده است.

دوره کارشناسی ارشد رشته اقتصاد در دانشگاه بوعلی سینا شامل دو گرایش علوم اقتصادی و توسعه اقتصادی و برنامه ریزی می باشد. اطلاعات مربوط به این دو گرایش به شرح ذیل است.

### 1) واحدهای درسی

برنامه کارشناسی ارشد رشته علوم اقتصادی و توسعه و برنامه ریزی مشتمل بر 32 واحد که به شرح زیر است:

الف: دروس اختصاصی اجباری 14 واحد

ب: دروس اختصاصی اختیاری 12 واحد

ج: پایان نامه: 6 واحد

عناوین دروس دوره کارشناسی ارشد رشته علوم اقتصادی به شرح ذیل است:

جدول 1 دروس پیش نیاز

پیشنیاز یا زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
	-	48	48	3	زبان تخصصی	501
	-	48	48	3	ریاضیات برای اقتصاد	502
	-	48	48	3	روش تحقیق و کاربرد بسته های نرم افزاری	503
	-	46	64	4	اقتصاد سنجی	504
					جمع	

جدول 2 دروس اجباری کارشناسی ارشد علوم اقتصادی

پیشنیاز یا زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
	-	64	64	4	اقتصادخرد	601
	-	64	64	4	اقتصادکلان	602
	-	48	48	3	اقتصادسنجی	610
602 و 601	-	48	48	3	موضوعات انتخابی در اقتصاد اسلام	620
	-	224	224	14	جمع	

جدول 3 دروس اختیاری (12 واحد)

پیشنیاز یا زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
602 و 601		48	48	3	مبانی فقهی اقتصاد اسلام 1	750
610		48	48	3	اقتصاد سنجی کاربردی	751
601		48	48	3	تجارت بین الملل	703
602		48	48	3	مالیه بین الملل	752
601 و 602		48	48	3	برنامه ریزی اقتصادی	640
602		48	48	3	اقتصاد پولی	753
601 و 602		48	48	3	اقتصاد بخش عمومی	754
601		48	48	3	اقتصاد منابع طبیعی	707
601		48	48	3	اقتصاد انرژی	708
601		48	48	3	اقتصاد شهری	755
601		48	48	3	اقتصاد منطقه ای	756
601		48	48	3	اقتصاد تولید	757
601 و 602		48	48	3	سیاستهای کشاورزی	732
601 و 602		48	48	3	ارزیابی اقتصادی طرحها	758
601 و 602		48	48	3	سیر اندیشه های اقتصادی	759
601 و 602		48	48	3	نظامهای اقتصادی	760
601 و 602		48	48	3	اقتصاد ریاضی	761
-		48	48	3	پژوهش عملیاتی	762
-		48	48	3	احتمال و استنباط آماری	763
برحسب مورد		48	48	3	موضوعات انتخابی در اقتصاد	764
601 و 602		48	48	3	اقتصاد ایران	720
601 و 602		48	48	3	اقتصاد توسعه	630
601 و 602		48	48	3	اقتصاد خرد میانه 2	
601 و 602		48	48	3	اقتصاد کلان میانه 2	
					جمع	

عناوین دروس دوره کارشناسی ارشد رشته توسعه اقتصادی و برنامه ریزی به شرح ذیل است:  
جدول ۱ دروس پیشنهادی

پیشنیاز یا زمان ارائه دروس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
-	48	48	3	زبان تخصصی	501	
-	48	48	3	ریاضیات برای اقتصاد	502	
-	48	48	3	روش تحقیق	503	
-	64	64	4	اقتصاد سنجی	504	
				جمع		

جدول 2 دروس اجباری توسعه اقتصادی و برنامه ریزی

پیشنیاز یا زمان ارائه دروس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
-	-	64	64	4	اقتصاد خرد	601
-	-	64	64	4	اقتصاد کلان	602
-	-	48	48	3	اقتصاد سنجی	610
601 و 602	-	48	48	3	موضوعات انتخابی در اقتصاد اسلام	620
601 و 602	-	48	48	3	اقتصاد توسعه	630
601 و 602	-	48	48	3	برنامه ریزی اقتصادی	640
	-	320	320	20	جمع	

## جدول دروس اختیاری دوره کارشناسی ارشد توسعه اقتصادی و برنامه ریزی

پیشنیاز یا زمان ارائه دروس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
602 و 601	-	48	48	3	اقتصاد ایران	720
602 و 601	-	48	48	3	اقتصاد تولید کشاورزی	731
602 و 601		48	48	3	سیاستهای کشاورزی	732
602 و 601		48	48	3	اقتصاد صنعتی	733
602 و 601		48	48	3	سیاستگذاری در بخش صنعت	734
602 و 601		48	48	3	اقتصاد خرد میانه 2	
602 و 601		48	48	3	اقتصاد خرد میانه 2	
	-				جمع	

تبصره: بر اساس آیین نامه دوره های کارشناسی ارشد رشته اقتصاد، دانشجویان کلیه گرایش ها می توانند دروس اختیاری خود را از لیست دروس سایر گرایش انتخاب نمایند.

### (2) انتخاب واحد

بر اساس ماده (7) آئین نامه آموزشی دوره های کارشناسی ارشد تعداد واحد های درسی را که دانشجو باید در هر نیمسال تحصیلی در این دوره اخذ نماید حداقل 8 و حداکثر 12 واحد است.

#### تبصره های الحاقی

- 1- دروس دوره کارشناسی ارشد به جز واحد سمینار و پایان نامه در هر سال تحصیلی یک بار توسط گروه های مربوطه ارائه می شود در موارد خاص به تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، عمل می شود.
- 2- ظرفیت کلاس های نظری کارشناسی ارشد حداکثر 20 نفر و ظرفیت کلاس های عملی کارشناسی ارشد حداکثر 6 نفر میباشد.
- 3- حداقل تعداد دانشجو برای رسمیت یافتن هر کلاس، 5 نفر است.
- 4- دانشجویان دوره کارشناسی ارشد باید در هر نیمسال تحصیلی برابر تقویم آموزشی اعلام شده از سوی دانشگاه نسبت به ثبت نام و انتخاب واحد اقدام نمایند. در صورت عدم انتخاب واحد در موعد مقرر و با ارائه دلایل موجه این دانشجو یان میتوانند تا قبل از اتمام حذف و اضافه (با تایید دانشکده) حداقل واحد مجاز را اخذ نمایند. در غیر اینصورت باید برای نیمسال مذکور مرخصی تحصیلی درخواست نمایند.

### (3) دروس جبرانی:

- بر اساس ماده (5) چنانچه رشته دوره کارشناسی با رشته دوره تجانس نداشته باشد دانشجو باید به تشخیص گروه آموزشی تعدادی از دروس را تحت عنوان جبرانی بگذراند.
- تبصره 1: حداکثر دروس جبرانی 12 واحد می باشد در انتخاب دروس، الویت با دروس جبرانی است حداقل نمره قبولی در هر درس اعم از دروس دوره یا جبرانی 12 است.
- تبصره 2: دانشجو موظف است طی دو نیم سال از شروع تحصیل دروس جبرانی را اخذ نماید.
- تبصره 3: نمره دروس جبرانی در کارنامه دانشجو ثبت می شود اما در احتساب میانگین نمرات نیمسال تحصیلی وی منظور نمی شود.
- تبصره 4: به ازای گذراندن حداقل 8 واحد درسی از دروس جبرانی یک نیم سال تحصیلی به طول مدت تحصیل اضافه میشود.

#### 4) ارزشیابی تحصیلی

بر اساس ماده (8) میانگین نمرات دانشجو در دو نیمسال نباید از 14 کمتر باشد.

##### تبصره الحاقی

در مواردی که ارزشیابی دانشجو در یک درس موکول به فعالیتهایی باشد که با تشخیص استاد مربوط انجام آن در طول یک نیمسال تحصیلی ممکن نیست، نمره دانشجو در آن درس ناتمام محسوب می شود. در این صورت باید نمره دانشجو حداکثر تا پایان نیمسال تحصیلی بعد، توسط استاد ذیربط به نمره قطعی تبدیل و در کارنامه وی ثبت شود.

بر اساس ماده (9) آخرین نیمسال تحصیلی دانشجو از شرط حداقل اخذ واحد معاف است و چنانچه میانگین نمره دانشجو در این نیمسال کمتر از 14 باشد، مشروط تلقی می شود. در صورتیکه حداکثر مدت مجاز تحصیل وی به پایان نرسیده باشد می تواند دروسی را که در آنها نمره کمتر از 14 احراز کرده است فقط در یک نیمسال تکرار کند و در صورت جبران کمبود میانگین کل دانش آموخته محسوب می شود.

بر اساس ماده (10) میانگین کل نمرات دانشجو در پایان دوره نباید از 14 کمتر باشد، در غیر این صورت، دانش آموخته دوره کارشناسی ارشد شناخته نمی شود. بر اساس ماده 15 طول مدت دوره در هر دو گرایش حداکثر 2 سال مشتمل بر 4 نیمسال تحصیلی است.

تبصره - در موارد استثنایی افزایش طول مدت دوره با تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه مجاز است. در هر صورت مدت دوره در هر سه شیوه نباید از 2/5 سال تجاوز نماید.

##### تبصره های الحاقی

- 1- تمدید سنوات نیمسال پنجم با تأیید گروه آموزشی مربوطه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده صورت میگیرد.
- 2- دانشجویی که از سنوات تحصیلی خود 2 سال استفاده نموده در صورتی که در موعد حذف و اضافه نیمسال بعد، از پایان نامه خود دفاع نماید. برای نیمسال مذکور نیازی به تمدید سنوات و انتخاب واحد نخواهد داشت.
- 3- دانشجویی که پایان نامه وی در جلسه دفاع به صورت مشروط پذیرفته میشود باید حداکثر دو ماه پس از دفاع، نسبت به انجام اصلاحات لازم و پیگیری امور فراغت از تحصیل از طریق دانشکده مربوطه اقدام نماید. در غیر اینصورت دفاع دانشجو فاقد اعتبار بوده و دانشجو ملزم است حداکثر شش ماه بعد از دفاع، در قالب سنوات مجاز خود مجدداً از پایان نامه خود دفاع کند.
- 4- تاریخ فراغت از تحصیل دانشجو، زمان جلسه دفاع وی می باشد.

#### 5) حضور و غیاب

بر اساس ماده (11) حضور دانشجو در تمامی برنامه های درسی و دیگر فعالیت های آموزشی پژوهشی دوره الزامی است. غیبت دانشجو در هر درس نباید از 3/16 مجموع ساعت آن تجاوز کند در غیر این صورت نمره دانشجو در آن درس صفر محسوب می شود و در صورت موجه بودن غیبت درس دانشجو حذف می شود و رعایت حد نصاب 8 واحد در آن نیمسال الزامی نیست و تشخیص موجه بودن غیبت به عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

#### 6) مرخصی تحصیلی

دانشجوی دوره کارشناسی ارشد می تواند حداکثر یک نیمسال از مرخصی تحصیلی استفاده نماید مدت مذکور جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می شود. موافقت شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده با درخواست مرخصی دانشجو مشروط به این است که ادامه تحصیل دانشجو از نظر سنوات مشکل نداشته باشد.

## 7) انتقال ، تغییر رشته و مهمان

بر اساس ماده (16) انتقال و تغییر رشته در دوره کارشناسی ارشد ممنوع است.

تبصره 3- هر دانشجوی کارشناسی ارشد می تواند حداکثر دو نیمسال را با موافقت مؤسسه مبدأ و مقصد به عنوان مهمان بگذراند.

## 8) معادل سازی دروس

بر اساس ماده (17) معادل سازی دروس دوره کارشناسی ارشد با نظر گروه آموزشی و با شرایط زیر امکان پذیر است.

الف - پذیرش وی برای ورود به دوره مورد تأیید وزارت باشد.

ب - مؤسسه قبلی دانشجو در رشته تحصیلی، مورد تأیید وزارت باشد.

ج - سرفصل دروس گذرانده دانشجو براساس برنامه های مصوب شورای برنامه ریزی باشد.

## تبصره الحاقی

دروسی در دوره کارشناسی ارشد قابل معادل سازی است که با نمره 15 یا بالاتر گذرانده شده باشند.

## 9) استادان راهنما و مشاور

بر اساس ماده (18) استاد راهنما در دوره کارشناسی ارشد شیوه آموزشی - پژوهشی و پژوهشی به پیشنهاد دانشجو و با موافقت یکی از اعضای هیات علمی با مرتبه حداقل استادیاری و تأیید شورا تعیین می شود. استاد مشاور به پیشنهاد استاد راهنما انتخاب و جهت تأیید، به گروه معرفی می گردد.

## تبصره های الحاقی

1- استاد راهنما حداکثر تا پایان نیمسال اول، به پیشنهاد دانشجو و با موافقت عضو هیأت علمی و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه تعیین می شود.

2- بر اساس ماده (3) دستورالعمل تعیین استاد راهنما دانشجویان از اول تا نیمه آذر با فرم مخصوص تعیین استاد راهنما به اعضای هیئت علمی خود مراجعه کرده و اعضای هیئت علمی در صورت تمایل متناسب با ظرفیت خود با پذیرش دانشجویان موافقت و فرم مربوطه را امضاء و به دفتر گروه تحویل می دهند.

3- بر اساس ماده (4) دستورالعمل تعیین استاد راهنما، گروه های آموزشی حداکثر تا پایان آذر ماه کلیه فرم ها را جمع آوری و در جلسه گروه مطرح و صورت جلسه مربوطه را تا نیمه دی ماه به تحصیلات تکمیلی دانشکده ارسال می کنند مسئول تحصیلات تکمیلی دانشکده پس از طرح تصویب پیشنهاد گروه ها در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده نتیجه را حداکثر تا پایان دی ماه در سیستم سما ثبت و صورت جلسه مربوطه را به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال می نماید.

این دستورالعمل در 4 ماده در جلسه شماره 209 مورخ 1390/7/5 شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه تصویب و از نیمسال تحصیلی اول 91-1390 لازم الاجرا است.

4- حداکثر دو عضو هیأت علمی با مرتبه حداقل استادیاری به طور مشترک می توانند راهنمایی پایان نامه دانشجو را بر عهده بگیرند.

3- انتخاب عضو هیأت علمی خارج از دانشگاه به عنوان استاد راهنمای مستقل یا مشترک ممنوع، می باشد. بر اساس ماده (19) استاد مشاور به پیشنهاد استاد راهنما پس از تأیید شورا ی گروه از اعضای هیأت علمی داخل یا متخصصان خارج از دانشگاه انتخاب می شود.

10) پایان نامه : فعالیت پژوهشی - تحقیقاتی است که در یک زمینه رشته تحصیلی مربوط و تحت راهنمایی استاد راهنما انجام می گیرد.

تعداد واحد پایان نامه در رشته اقتصاد 6 واحد درسی برای همه رشته ها و براساس برنامه مصوب می باشد.

دانشجو موظف است پس از پایان نیمسال اول و قبل از شروع نیمسال سوم موضوع پایان نامه خود را با نظر استاد راهنما و تایید گروه مربوط انتخاب نماید موضوع پایان نامه پس از تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده قطعیت می یابد.

### تبصره های الحاقی

- 1- یک و حداکثر دو نفر عضو هیأت علمی با مرتبه حداقل استادیاری می تواند به عنوان استاد مشاور پایان نامه تعیین شود . در شرایط استثنایی از مریدان مجرب و واجد شرایط ، با تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، استفاده می شود.
- 2- استاد راهنما حداکثر تا 6 ماه قبل از دفاع دانشجو می تواند نسبت به معرفی یا تغییر مشاور پایان نامه ، با تایید شورای تحصیلات تکمیلی گروه، اقدام نماید.

### 11) ارزشیابی پایان نامه

بر اساس ماده (20) ارزشیابی پایان نامه به شرح زیر است :

نمره 19 تا 20 : عالی

18 تا 18/99: بسیار خوب

16 تا 17/99 : خوب

14 تا 15/99 : قابل قبول

نمره کمتر از 14 غیر قابل قبول

- 1- تبصره 1- چنانچه ارزشیابی پایان نامه غیر قابل قبول باشد دانشجو مجاز است حداکثر یک نیمسال در مدت مجاز تحصیل در جلسه دفاعیه شرکت و مجدداً از پایان نامه دفاع کند . دانشجویی که در فرصت تعیین شده نتواند از پایان نامه خود با موفقیت دفاع نماید، از ادامه تحصیل و دریافت مدرک تحصیلی محروم می شود.
- 2- تبصره 2- براساس مصوبه گروه در جلسه مورخ 1390/2/9 حد اکثر نمره پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد بدون مقاله عملی پژوهشی 19 خواهد بود و یک نمره بابت مقاله علمی پژوهشی به شرح ذیل قابل اعطا است.

### تبصره های الحاقی

- 1- دانشجو موظف است تا قبل از شروع نیمسال سوم تحصیلی موضوع پایان نامه خود را با نظر استاد راهنما انتخاب، به تصویب گروه رسانده و به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده ارائه نماید.
- 2- دانشجو از زمان انتخاب پایان نامه تا نیمسالی که از آن دفاع میکند، موظف است طبق تقویم دانشگاه، در نیمسال های بعد برای آن ثبت نام و ادامه پایان نامه صفر واحدی را انتخاب نماید . در این صورت نمره پایان نامه در آخرین نیمسال تحصیلی که از آن دفاع خواهد کرد در کارنامه دانشجو ثبت و در میانگین نمرات منظور خواهد شد.
- 3- تغییر کلی عنوان و موضوع پایان نامه حداکثر تا شش ماه قبل از دفاع و تغییر جزئی، حداکثر تا یک ماه قبل از دفاع مجاز است.
- 4 - ارزشیابی پایان نامه دانشجو (تشکیل جلسه دفاع از پایان نامه) به شرطی مجاز است که نمرات تمامی دروس دانشجو در کارنامه کامل وی ثبت شده باشد و دانشجو هیچ گونه مشکل آموزشی به لحاظ سنوات، دو بار مشروطی و سایر موارد نداشته باشد.
- 5- بر اساس ماده (21) به دانشجوی کارشناسی ارشد که به هر دلیل از تحصیل باز می ماند، فقط یک گواهی که دانشجو چه دروسی را در چند واحد و با چه نمره ای گذرانده است اعطا می شود.
- 6- بر اساس ماده (22) ارزشیابی پایان نامه در جلسه دفاعیه توسط هیأت داوران انجام می شود. بر اساس ماده (23) ترکیب هیأت داوران براساس دستورالعمل شورا است.

### تبصره های الحاقی

ترکیب هیأت داوران جلسه دفاعیه دانشجو شامل :

- 1- استادان راهنما (2- مشاوران) 3- دو نفر داور با مرتبه حداقل استادیاری 4- ناظر تحصیلات تکمیلی دانشکده (بدون حق رأی)



- نحوه تعیین داوران پایان نامه (جایگزین مصوبه جلسه 132 شورای تحصیلات تکمیلی)
- الف) گروه هایی که دارای دوره دکتری بصورت گرایشی یا بدون گرایش می باشند می توانند هر دو داور پایان نامه را از داخل تعیین نمایند.
- ب) دوره های کارشناسی ارشد تازه تأسیس در صورت عدم وجود دوره دکتری در رشته مربوطه تا دو دوره موظف هستند حداقل از یک داور خارجی استفاده نمایند و پس از آن در صورتیکه حداقل 5 نفر استادیار یا بالاتر در گروه وجود داشته باشد، می توانند هر دو داور را از داخل تعیین نمایند.
- ج) انتخاب داوران توسط گروه متناسب با تخصص و گرایش مربوطه صورت می گیرد.
- د) استاد راهنما، بیش از دو نفر را به عنوان داور معرفی و شورای تحصیلات تکمیلی گروه آموزشی نفرات منتخب را جهت تصویب نهایی به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده معرفی می نماید.
- جلسه دفاع، با حضور استاد راهنما، داوران پایان نامه و ناظر تحصیلات تکمیلی، رسمیت می یابد.
  - در صورتیکه استاد راهنما به دلایل موجه نظیر شرکت در دوره فرصت مطالعاتی، در جلسه حضور نیابد، یک عضو هیأت علمی همکار در همان گرایش می تواند با وکالت کتبی از استاد را هنما به جای او با حق رأی در جلسه دفاع شرکت نماید.

